

ა. თარხუნთასა

თუთხალოია IV-ის ხელშეკრულება თარხუნთასას მეფე ქურუნთასთან

CTH 106.2: Bo 86/299

§ 1. ასე ამბობს თაბარნა, თუთხალოია, დიდი მეფე, ხეთების მეფე, გმირი, ხათუსილის ვაჟი, დიდი მეფე, ხეთების მეფე, გმირი, მურსილის შვილიშვილი, დიდი მეფე, ხეთების მეფე, გმირი, დიადი შვილიშვილი სუფილულიუძასი, დიდი მეფე, ხეთების მეფე, გმირი, თუთხალოიას შთამომავალი, დიდი მეფე, ხეთების მეფე, გმირი.

§ 2. როდესაჲრ მამაჩემმა, ხათუსილიმ დაინყო ზრძოლა ურხი-თეშუბთან, მუვათალის ვაჟთან და ჩამოავლო ტახტიდან, ქურუნთა არ იყო დამნაშავე ამ თავდასხმაში, თუძურა ხეთმა ხალხმა ჩაიღინა დანაშაული, მეფე მიენდო მამაჩემს, ხათუსილი ადგა და მამაჩემი, მართლარ, წინ აღუდგა მას.

§ 3. როდესაჲრ მამაჩემმა ურხი-თეშუბი ტახტიდან ჩამოავლო, მამაჩემმა ხელი მოჰკიდა ქურუნთას და მეფედ დასვა თარხუნთასას ქვეყანაში. ხელშეკრულებაში, რომელიც მამაჩემმა დადო მასთან, დადგენილია საზღვრები. ყოველივე ამის შესახებ მამაჩემმა დადო ხელშეკრულება და იგი იყო ქურუნთას მფლობელობაში.

მისი საზღვრები, რაყ წნობილია ფითასას მიმართულებით. მისი საზღვრებია, მთა ხავა ქანთანია ზარნიას ქალაქში და ქალაქი სახანთარვა, მაგრამ ზარნიას ქანთანია ეკუთვნის მდ. ხულოიას ქვეყანას. იმ დრომდე, ვიდრე სანანთავრა მიეკუთვნება ფითასას მინას.

§ 4. ნინათ, ფითასას ქვეყნის მიმართულება, მისი საზღვრები იყო ქალაქ ნახანთაში. მამაჩემმა მისი საზღვრები უკან გადაწია და მამაჩემის ხელშეკრულების ფირფიტა ... ქალაქარიმათას დამტკიცებულია საზღვრები. ახლა, მე, ჩემი უფიდებულესობა, თავიდან ვაღიარებ მის ადრინდელ საზღვარს. ფითასას ქვეყნის მიმართულებით, საზღვრის მიმართულებით, ქალაქ არიმათას ოლქში. მისი საზღვრებია ქალაქებში ნახანთა და ხაუთათასაში, მაგრამ ნახანთა და ხაუთათასა მდ. ხულოიას ქვეყანას ეკუთვნის.

§ 5. მთა ხუვანთყვანთას მიმართულებით, მისი საზღვარია ზალოფყვანთა, მაგრამ ზალოფყვანთა ეკუთვნის მდ. ხულოიას ქვეყანას. ზემოთ (უკან) ქალაქი ქუსავანთაა, მისი საზღვარია ქვის ძაღლის ძეგლი, ქალაქ უსას მიმართულებით, მისი საზღვარია ქალაქ ზარათა, მაგრამ ზარათა ეკუთვნის მდ. ხულოიას ქვეყანას. ქალაქ ვანწათყვანს მიმართულებით, მისი საზღვარია ქალაქი ხარაყუვა, მაგრამ ხარაყუვა ეკუთვნის უსსას ქვეყანას. მთა ქუვაქყვანთას მიმართულებით ქალაქ სუთასნანსთან მამაჩემმა დადო საზღვარი, რაყ მამაჩემის ხელშეკრულების ფირფიტაზეა (დაჭანილი), მაგრამ

ისე მოხდა, რომ მოგვიანებით, მამაჩემმა მიითვისა ქლაქ სანთიმას საზღვარი, მაგრამ სანთიმა ეკუთვნის მღ. ხულოიას ქვეყანას. ქლაქების ვანრათარუვასა და ქუნრინასას მიმართულებით, მისი საზღვარებია მთა არლანთა და ქლაქი ალანა. ალანა ეკუთვნის მღ. ხულოიას ქვეყანას, მაგრამ ნყალი, რომელიც მთა არლანთა იყო ეკუთვნოდა მღ. ხულოიასა ქვეყანასა და ხეთებსაყ (საზიარო იყო).

§ 6. ქლაქ სინუვანთას მიმართულებით, მისი საზღვარი იყო მთა ლულა და სფინქსის მთები, ხოლო ქლაქი ნინანთა ეკუთვნის მღ. ხულოიას ქვეყანას, თუძყა ქონება – ოქროს ეჭლები, რომელიც უკან (ქლაქში) ეკუთვნის ჩემს უდიდებულესობას. ქლაქ წარნუსასას მიმართულებით, მისი საზღვარი იყო ზარმიმა, მაგრამ მე, ჩემმა უდიდებულესობამ, საზღვრად დავდე ქლაქი უფასანა. უფასანა ეკუთვნის მღ. ხულოიას ქვეყანას.

§ 7. ქლაქ წარვისას მიმართულებით, რომლის საზღვარია მთა სარლაიმში და ... მთის მწვერვალის მიმართულებით, რომლის საზღვარია ხასუვანთას ქლაქები – მილა, ფალმათა, ხაძასა, სურა და სიმმუვანთა, მაგრამ ეს ქლაქები ეკუთვნის მღ. ხულოიას ქვეყანას.

§ 8. ქლაქ ხავალიას სასაზღვრო უბნების მიმართულებით, ესაზღვრება შემდეგი ქლაქები: ვალვარა, ხარხასუვანთა, თარაფა, სარნანთა, თუფისა, ფარაიასა და დამოუკიდებელი ნათა, მაგრამ ეს ქლაქები და დამოუკიდებელი ნათა ეკუთვნოდა ხულოიას მდინარის

მინებს. ზღვის მიმართულებით, მისი მოსაზღვრე არის მათას ქალაქი, ასევე სანხათა, სურშია, სარანდუვა, ისთაფანა და დამოუკიდებელი ქალაქი სალუსა, თათა და დასა, მაგრამ ეს მინებიერ ეკუთვნოდა მდინარე ხულოიას მინებს. ქალაქ სარანდუვას მოსაზღვრე უბნების მიმართულებით ესაზღვრება ზღვა. ფარხას სასაზღვრო უბნების მიმართულებით ესაზღვრება ქასთარაიას მდინარე. თუ ხათის მეფე გაილაძქრებს ქასთარაიას მდინარის ზემოთა მინაზე და დაიპყრომს ფარხას მინას ჭარით, მაშინ ეს ტერიტორიარ იქნება მეფე თარხუნთასას კუთვნილება. ქალაქ ვალმას მოსაზღვრე რაიონების მიმართულებით ესაზღვრება შემდეგი ქალაქები: ხუვახუვარვა, ალუფრათა, ქაფარუვა, ხასუვანთა, ვალიფა და ვალა, მაგრამ ეს მინები ეკუთვნის მდინარე ხულოიას მინებს.

§9. თარხუნთასას ტერიტორია, რომელიერ ეკუთვნოდა ხათის მეფეს აერთიანებდა შემდეგ ქალაქებს და შესაბამისად აქ მუხოვრებ ხალხსაქ: ანთას, მისი დაუსახლებელი, უდაბური რაიონებიფრთ, ლახივიასის, ვასთისას, ხადუვასას, ხანდავას, დაგანჯას, სიმუვას, სახითას ქალაქებს, ქამამას მაქხოვრებლებს, მსახურების ვალდებულებით, ვალითასას ოქროს მეტლეებს, ინსრთას, ვათანას, მალხუვალიათას, ქასურთიას, სავიას, ფარითასას, ანაულილითას, ფუხანთას, გურთანასას ქალაქებს, ყუმბარების დამამზადებლებს არაღვას ქალაქიდან, ქალაქ არაუნას ხალხს, უფასანას ქალაქს

და ჩიტების მომშენებლებს. ამ ტერიტორიის სასაზღვრო ქალაქებიერ ეკუთვნის ხათის მეფეს. ასევე ქალაქ მათარვანთას და ფარას მომთაბარე მარხოვრებლებიერ, ქალაქ დაგანუნთასა და მუნანთას ლაშქრის მეთაურებიერ, ქალაქ არაიას ნახირზე მზრუნველებიერ, თარაფას მშვილდოსნები და ქალაქების ვათასა და თაღვისუვანთას მამულებიერ. მეთუნუქები და სამეფო კარის ნარჩინებული მოხელეებიერ, რომელთაერ ევალემათ სამეფო სუფრის მსახურება და მელვინეთუხუყესობა. გამორიყხულონი არიან ამ სიიდან. ისინი გადაეყრმათ თარხუნთასას ლვთაებებს. ქალაქ იასანთას დუდუსიალა-კარები, ქალაქ ასუვასა და ქალაქ ვაშანიას ლამის დარაჟები ზემოთ ჩამონათვალში ირიყებინან. ასევე ამ ჩამონათვალში იგულოსხმებინან ქალაქ ადარას ვარფათალა-კარები და სამეფო კარის ნარჩინებული მოხელეებიერ, რომელთაერ ევალემათ სამეფო სუფრის მსახურება და მელვინეთუხუყესობა. რარ შეეხება სარიქუვა-რაზის, ხელოსნებსა და სავალოდებულო სამსახურის ქვეშ მყოფ კარებს რომლებიერ არიან თარხუნთასას და მდინარე ხულოიას მინაზე - მამაჩემმა მისრა მათ ეს ქალაქები შიშველი კედლებით, მარხოვრებლების გარეშე. მაგრამ მე თუთხალიამ, დიდმა მეფემ, ვუშუამდგომლე რა მათ მამაჩემთან, მან ეს მინები გადასრა მარხოვრებლებითურთ. თუმრა ეს შეთანხმება არ არის ჩანერილი მამაჩემის ხელშეკრულებაში.

§10. სამარადისო მთის ტაძრის საკითხთან დაკავშირებით, მარასანთამ სიტყვიერად მიმართა

მამაჩემს, რის შედეგადაც დადგინდა, რომ ქურყნთა ახლოსავე კი არ უნდა გაეკაროს სამარადისო მთის ტაძარს. მამაჩემს ჰქონდა მარასანთასთვის დამზადებული ფირფიტა და მარასანთამ ჩასვა ზემოთ ხსენებული დადგენილება სადაც საჭირო იყო. მამაჩემმა არ იცოდა, რომ დადგენილებაში ჩაინერა ჭექა-ქუხილის ღვთაების ქუნთარას-ტაძრის შესახებ, რომ მთელი ამ ხნის განმავლობაში ქურყნთასთვის აკრძალული იყო სამარადისო მთის ტაძრისათვის შესანიშნავი მიტანა. მაგრამ როდესაც მან გაიგო ამ ტექსტის შესახებ, შეეცალა საერთოდ გადანაცვდილება. და როდესაც მე, თუხთალია, დიდი მეფე, გავმეფდი, გავაგზავნე შიკრიკი და მან, ახუ მამაჩემმა ნახა, თუ როგორ შევიტანე ჭექა-ქუხილის ღვთაების ქუნთარას ტაძრის დადგენილებაში სიტყვები სამარადისო მთის ტაძრის შესახებ: „მთელი ამ დროის მანძილზე, ქურყნთას ჩამოერთმევა უფლება სამარადისო მთის ტაძარზე.“ თუ ეს მოხდება, მარასანთა მოიტანს ფირფიტას რომელიც მას აქვს და ის არ იქნება მიღებული.

§11. თარხუნთასას მოსაზღვრე რაიონებში, რომელიც არის ხულოიას მდინარის მინაზე მწყემსებრიც კი არ უნდა შევიდნენ. და თუ ისინი გადარეკავენ თავიანთ ჯოგებს ხულოიას მდინარის მინებთან მარლილის კლდეებისკენ, ისინი ვერ დაიბრუნებენ მარლილის მოხმარების უფლებებს. ეს კლდეები ეკუთვნის თარხუნთასას მინების მმართველს და მას აქვს უფლება, როცა უნდა მამინ

წილის მარილი. მამაჩემმა ხათუსილიმ, თარხუნთასას მეფე ქურუნთას მისრა შემდეგი ქალაქები: სარმანა, ფართანვანთა და მახრიმა, თავიანთი ველებით, რხვრების საძოვრებით, მინდვრებითა და მარილის კლდეებითურთ, და მე, ჩემმა უდიდებულესობამ, თუთხალიამ, დიდმა მეფემ, ძალაში დავტოვე ეს ხელშეკრულება, ანუ დავუტოვე ყველაფერი. არავის აქვს უფლება რომ შეიჭრას სარმანაში მარილის გამო. ქალაქ ღუნაში, მხოლოდ ქუვაფალა არის მიძღვნილი ჭექა-ქუხილის ღვთაებისათვის, და ის ეკუთვნის თარხუნთასას. თუ ქურუნთა, თარხუნთასას მმართველი, მოგვიანებით გააკეთებს სხვა ქუვაფალას, მამაჩემი ხათუსილი, დიდი მეფე, მას ამის უფლებას მისცემს ისევე, როგორც ჩემი უდიდებულესობა, დიდი მეფე თუთხალია ვიზამ ამას.

§12. მიუხედავად იმისა, რომ ხათუსილი წინასწარვე ზრუნავდა თარხუნთასას ღვთაებებზე, ხათებმა არ უნდა აიღონ რაიმე წილი თარხუნთასას მინებზე არსებულ ტაძრებში აღსრულებული ღვთისმსახურებიდან შემოსული თანხიდან ან ზოგადად, წლიური გადასახადებიდან, კიდევ ერთხელ, მიუხედავად იმისა, რომ ეს ტერიტორია მათ მამაჩემმა დაუთმო და მეც ვუბოძე და აღარ წავართვი მათ. თუ მე, ჩემი უდიდებულესობა, ახლა დავნიშნავ გარკვეულ ადგილებს ხარებისა და რხვრების მოსაშენებლად, თუ ვინმე მოსთხოვს ქურუნთას სახსარს ღმერთების ღვთისმსახურებისთვის, მაშინ ისინი დადგენილი შესწირავენ 200 ხარს და 1000 რხვარს

ყოველწლიურად თარხუნთასას ღვთაებებს. მაგრამ თუ მე არ მივყეპ მათ ამ ადგილს, მაშინ ხათის ხალხი მისწემს 200 ხარსა და 1000 რხვარს ყოველწლიურად მსხვილფეხა საქონლის მომწოდებლებისგან, თარხუნთასას ღმერთების შესანიწავად.

§13. ღვთაებებმა, ჯერ კიდევ მაშინ, ვიდრე გაგვაერთიანა მე და ქურუნთა მეგობრობის სახელით, სანამ დიდი მეფე თუთხალია გამეფდებოდა, (და) ჩვენ გვიყვარდა და პატივს ვრემდიოთ ერთმანეთს. ჩვენ ერთმანეთს შევფიქრეთ, რომ დავიწავდიოთ და დავიფარავდიოთ ერთმანეთს. შემდეგ მამაჩემმა მემკვიდრე უფლისწულის ცახტი დაუთმო ჩემს უფროს ძმას, მაშინ, როცა მე უნდა ავსულიყავი სამეფო ცახტზე. მაშინ ქურუნთამ ფირი დადო ჩემ წინაშე, რომ თუკი მამაჩემი არ მომწემდა ცახტზე ასვლის ნებას, იგი დადგებოდა ჩემს გვერდით და დამირავდა და მამაჩემი საზოლოოდ აუყრილებოდა მომწემდა ამის ნებას. მერ შევფიქრე ქურუნთას, რომ მერ ასევე დავიწავდი მას.

§14. მაგრამ როცა მამაჩემმა ცახტიდან ჩამოაგდო ჩემი ძმა და მე დამსვა და დააკვირდა ჩემი და ქურუნთას ურთიერთპატივისცემასა და მჭიდრო ურთიერთობას, მან ჩვენ შეგვარჩია და ფირი დაგვადებინა, რომ დავიწავდიოთ ერთმანეთს. ამით მან არა მხოლოდ ფირი დაგვადებინა, არამედ თვითონაც შემომფიქრა და მე, ჩემმა უდიდებულესობამ განვარჩაბდე, რომ თუკი ღვთაებებმა მე მეფედ მაღიარეს, ამიერიდან მხოლოდ

კარგ საქმეებს გავაკეთებდი.

§15. და როცა მამაჩემი გარდაიწვალა მინებისთვის ბრძოლაში, ქურყნთამ ბოლომდე შეინახა თავისი ფირი - დაღვა ჩემ გვერდით და დამიწვა.

§16. როცა მე გავმეფდი, ქურყნთასთან შეთანხმება დავდე, რომლის მიხედვითაც რომელიც მდინარე ხულონას სანაპიროზე მდებარეობდა ყველა მინა, ეკუთვნოდა თარხუნთასას მინის მეფეს - ქურყნთას. ალვადგინე მისთვის საზღვრები, დავუბრუნე მუდმივი მთის თავშესაფარი, რომელიც სამუდამოდ ქურყნთასა და მისი შთამომავლების მფლობელობაში უნდა დარჩენილიყო.

§17. და ეს შეთანხმება თარხუნთასას მინების მეფის, ქურყნთასთვის სამუდამოდ ძალაში უნდა დარჩენილიყო. ხოლო სანამ შეთანხმება ძალაში იქნებოდა, თუთხალია, ხათის მეფე დაიწვდა ქურყნთას ჰოზიერას სამეფო ტახტთან მიმართებაში, მოგვიანებით კი თუთხალიას შთამომავლებს მსგავსად უნდა დაეწვათ ქურყნთას ჰოზიერიები თარხუნთასას სამეფო ტახტთან დაკავშირებით. მათ (არავის) არ უნდა მისცენ სამეფო ოჯახის ამონყვეტის ან თანამდებობიდან ჩამოქვეითების ნება. და როგორც მე, დიდი მეფე თუთხალია, ვიწვ ქურყნთას, ასევე მომავალში ჩემმა ვაჟმა და შვილიშვილმა უნდა დაიწვას ქურყნთას შთამომავლები. და რაკი მე ვიწვ ქურყნთას ყოველთვის, როცა რაიმე სჭირდება, ვაძლევ სანსარს ამისთვის, ასევე ჩემმა ვაჟმა და შვილიშვილმა უნდა გააკეთოს იგივე ქურყნთას შთამომავლობისათვის, თუკი

მათ ეს დასჭირდებოთ. მან არ უნდა მისჯეს (ვინმეს) მათ მოკვლის ან თანამდებობიდან ჩამოქვეითების ნება.

§18. რაჯ შეეხება სამეფო ტახტს მისი განაწესი ზუსტად უნდა დამთხვეოდეს ქარხემიძის მინების მეფის განაწესს. მხოლოდ, ტახტის მემკვიდრე უფლისწული უნდა ყოფილიყო უფრო მაღლი ნოდებისა, ვიდრე თარხუნთასას მინების მეფე იქნებოდა. მიუხედავად იმისა, რომ სამეფო დღესასწაულებზე მონაწილეობის უფლება მხოლოდ ქარხემიძის მინების მეფეს აქვს, მე ამის ნებას თარხუნთასას მინების მეფესაც მივცემ.

§19. ეს ფაქტი გადმოწყობილი იყო მამაჩემის მიერ დადებულ შეთხმების ფილაზე, სადაც ეწერა, რომ თარხუნთასას სამეფო ტახტზე უნდა ასულიყო იმ ქალის ვაჟი, რომელსაც ხათის სამეფოს დედოფალი შეურჩევდა მას როლად. იმ დროისათვის კი, როცა ეს შეთანხმება დაიდო, მამაჩემი ქურუნთას ჯერ კიდევ არ შეერთო ეს ქალი როლად. ახლა კი, ქურუნთა შეირთავს თუ არა მას როლად, ეს საკითხი აღარ გახდება განხილვის საგანი. სამეფო ტახტზე უნდა ავიდეს ის ვაჟი, რომელსაც თავად ქურუნთა აღიარებს მემკვიდრედ, იმ ქალის შვილი იქნება თუ სხვა როლისა, არავინ არ უნდა განუსაზღვროს ეს საკითხი ქურუნთას.

§20. და ეს ხელშეკრულება ძალაში იქნება ქურუნთა, შენი შვილის და შვილიშვილისათვის. მე, ჩემი უდიდებულესობა, არ ჩამოვაგდებ ტახტიდან შენს შვილს. მაგრამ მე არ ვაღიარებ შენს ძმას ან ნათესავს, თუ

ის მოვა სათავეში: მხოლოდ შენს მემკვიდრეს შეუძლია თარხუნთასას, რომელიც მე შენ მოგერი, სათავეში მოვიდეს. და ის არ უნდა ჩამოაგდონ ცახტიდან. მაგრამ თუ რომელიმე შენი შვილიშვილი ჩაიდენს დანაშაულს, მაშინ ხათის მეფე მას მოსთხოვს ამაზე პასუხს. და თუ დანაშაული არის მის წინააღმდეგ, მას მოექრევიან ისე, როგორც ამას ხათის მეფე მოისურვებს. თუ ის სიკვდილს იმსახურებს ის ამგვარად დაისჯება, მაგრამ სახლი და მიწა დარჩება მის საკუთრებაში და ხათის მეფე მათ სხვა მემკვიდრეს არ მისცემს. რაჯ შეეხება თარხუნთასას მინებს, (მამაჩემის ხელშეკრულებს ფირფიტის თანახმად), „არასოდეს არავინ არ უნდა წაართვას თარხუნთასას ცახტი მყვანთაღის მემკვიდრეებს“. ხოლო თუ ვინმე ამას ჩაიდენს, და მისცემს მათ მყვანთაღის სხვა მემკვიდრეს, წაართმევს მათ ქურყნთას შთამომავალს ხათის ჭეჭა-ქუხილის ღვთაება და არინას მზის ღვთაება დასჯიან მას. მხოლოდ ქურყნთას მემკვიდრეს აქვს უფლება, დაიკავოს თარხუნთასას ცახტი. რომელიმე მამაკარმა უნდა დაიკავოს იგი. ქაღების მხრიდან ცახტი არ გადაეცემა. და თუ ქურყნთას შვილი ან შვილიშვილი დაიკავებს თარხუნთასას მინებს და ღვთაებათა ნებით ვითარება იქნება არახელსაყრელი მემკვიდრესათვის და ის უარს იტყვის ცახტზე მხოლოდ ქურყნთას მემკვიდრემ შეიძლება დაიკავოს მისი ადგილი თარხუნთასას ცახტზე, ის არ უნდა გადავიდეს სხვის ხელში. თუ არ მოიძებნება მამაკარი მემკვიდრე, მაშინ

ქრუნთას ასულის შთამომავლობაში უნდა მოიძებნოს. იმ შემთხვევაშიც კი, როცა ის უცხო ქვეყანაშია, ის უნდა დაბრუნდეს და დაიკავოს თარხუნთასას ტახტი.

§21. უკეთუ თუთხალიას რომელიმე მემკვიდრე დაიკავებს ხათის ტახტს, და ის გასაჭირში იქნება, ყოველი ქრუნთას მემკვიდრე, რომელიც დაიკავებს თარხუნთასას ტახტს, უნდა დაეხმაროს მას. როგორც ქრუნთა იწავდა თუთხალიას, შემდგომში მისმა მემკვიდრეებმაც ასევე უნდა დაიყვან თუთხალიას მემკვიდრენი. ასევე თუთხალიას მემკვიდრეებმაც უნდა დაიყვან ქრუნთას მემკვიდრენი და დაიყვან ისინი მოკვლისა და ტახტიდან ჩამოგდებისაგან. თუ თუთხალიას მემკვიდრე გასაჭირში ჩავარდება და უარს იტყვის ხათში მეფობაზე, ქრუნთას მემკვირემ უნდა წამოიხსოს ომი ახალი ხათის მეფის წინააღმდეგ და არ გახდეს მისი ქვეშემრდომი!

§22. მამაჩემმა, ხათუსილიმ, გამოაგზავნა ფეხოსანი და წახეხოსანი ლაშქარი მდინარე ხილარის მინაზე, რომელსაც იერიში ჰქონდა თქვენზე მოჭანილი, და მეც, ჩემმა უდიდებულესობამ, დიდმა მეფემ, იგივე განვახორციელე. და მომავალში მხოლოდ მის 100 ფეხოსან მეომარს შეეძლება წასვლა ხეთების საომარ ლაშქრობაში; ჭარი არ უნდა ნავიდეს შეიარაღებული. როდესაც ისინი მოიხმობენ მათ ჭარებს, მათ უნდა გამოიყვანონ 100 მეომარი. მას არ აქვს საეჭლე ვალდებულებები, მაგრამ თუ ვინმე თანახმობი წამოვა

ხეთების მეფის წინააღმდეგ, ან თუ ჩემი უდიდებულესობა წამოვა ქვედა სამეფოდან ამ მხარეს, მათ უნდა გამოუძვან 200 მეომარი. მაგრამ, მათ არ უნდა შეასრულონ სასაზღვრო სამსახური.

§23. ხოლო, იმის მიუხედავად, რომ მთელი მინა მას ეკუთვნის და ის მთლიანად ქმნის მის წინა სასაზღვრო ადგილებს, თუ ის მოთხოვს დახმარებას, არავინ არ უნდა გაუწიოს დახმარება მდინარე ხილარიას სამეფოს. არ იქნება არანაირი ხარკი ხეთებისგან, ხუვანთსუვანთას მთიან რაიონში, ქიუყვანთას მინებზე, ჰურნიამში, იქსუვანთასა ან ფითასსას მინაზე - ყველა მინაზე საერთოდ - და იმაზე, რომელიც ეკუთვნის ჭექა-ქუხილის ღვთაებას, ქალაქ ფარსას ღვთაებას, ქალაქ ინვითას იშთარს, სანქთუარის მარადიულ კლდეს, თარხუნთასას მეფეს. დახმარება არ უნდა სთხოვო მათ. არ აქვს მნიშვნელობა, რა მოვალეობებს ეხება ეს, არავინ არ უნდა მიმართოს მათ. მე მათ სამუდამოდ გავათავისუფლებ თარხუნთასას ღვთაებათა მოვალეობების შესრულებისაგან.

§24. მომავალში არავინ არ უნდა შეეცვალოს ის, რაც მისცა მამაჩემმა ქურსუნთას, ის, რაც მე, ჩემმა უდიდებულესობამ, მივეცი მათ, ან ხელშეკრულება, რომელიც დავდეთ მასთან. როდესაც მე, ჩემმა უდიდებულესობამ, შევამოწმე ხარკი და ხელშეკრულების ვალდებულებები, რომლებიც ეკისრებოდა თარხუნთასას მეფეს, ისინი ზედმეტად მძიმე აღმოჩნდა მისთვის. ღვთაებანი, რომლებიც არსებობენ თარხუნთასაში,

ეხმარებინან ხათყას, არინას და რიფაღანდას ღვთაებებს, რომლებიც მამაჩემმა მისცა ქურყნთას და რომლებიც მე მივეყრი მას - რადგან ის განანესები მიძიეა შესასრულებლად - მე შევამყრე ისინი ჭექა-ქუხილის ღვთაების, შარუმმას და თარხუნთასას ყველა ღვთაებისათვის, მე ისინი გავათავისუფლე. არავინ არ უნდა ნაილოს რამე მისგან და არ უნდა დააკისროს ხარკი. არინას მზის ღვთაებები და ხეთების ჭექა-ქუხილის ღვთაება ნაართმევს ჭახტს ნებისმიერ ხეთელ მეფეს, რომელიც ჩამოაგდებს თარხუნთასას ჭახტიდან ქურყნთას მემკვიდრეს, ან იმას, ვინც მას ჩამოაქვეითებს ან მონაწილეობას მიიღებს მათ მოკვლაში; ან ნაართმევს იმას რაყ მას მისცა მამაჩემმა ან მე, ჩემმა უდიდებულესობამ, არ შეეწვლის ამ ფირფიტის ერთ სიტყვასაყ კი.

25. მათ უნდა დაიყვან, ისმინონ და იყვნენ მონმეები: სამოთხის მზის ღმერთი, მზის ქალოღვთაება არინა, ჭექა-ქუხილის ღვთაება, ხათის ჭექა-ქუხილის ღვთაება, მეომართა ჭექა-ქუხილის ღვთაება, ხისაშაფას ჭექა-ქუხილის ღვთაება, რიფაღანდას ჭექა-ქუხილის ღვთაება, ნერიქის ჭექა-ქუხილის ღვთაება, ალეპოს ჭექა-ქუხილის ღვთაება, უდას ჭექა-ქუხილის ღვთაება, ქერყვათნას ჭექა-ქუხილის ღვთაება, სამყხას ჭექა-ქუხილის ღვთაება, საფინყვას ჭექა-ქუხილის ღვთაება, ძლიერებით აღსავსე ჭექა-ქუხილის ღვთაება, ელვის ღმერთი, ლულყუთასი, ხათის მზრუნველი ღვთაება,

აიაღა, ქარჩი, ხაფანთაღია, სოფლები მზრუნველი ღმერთი, ნადიროზის მზრუნველი ღმერთი, რითარია, შარჸმა, უღას ხებათი. ქიწყვათნას ხებათი, სამჸხას იშთარი, სოფლები იშთარი, ლავაწანთიას იშთარი, ნინევეხის იშთარი, ხაჭარინას იშთარი, ნინათა, ქულითა, მთვარის ღმერთი, ფიწების მეფე, ფიწების დედოფალი, არჸსნას ღვთაება, ზრძოლის ღმერთი, ხათის ზრძოლის ღმერთი, იღაიას ზრძოლის ღმერთი, არზიას ზრძოლის ღმერთი, იარი, ზაფანა, ხჸრმას ხანთითასჸ, ლეღვანი, მთებში მქოვრებთა ღვთაებანი, დაქირავებული ღვთაებანი, მამრობითი და მდეღრობითი სქესის ღვთაებები, ზიერა, მინა, დიდი ზღვა, მთები, მღინარები, ხათისა და თარხუნთასას ნჸაროები. და თჸ შენ, ქჸრუნთა, არ დაჸკვირღები ფირფიჭაზე მოქემჸლ სიჭყვებს, არ დაიწავ ჩემს დიდებულებას და მომავალში ჩემი შთამომავლების დიდებულებას, ან თჸ მოგინღება შენივე სჸრვილით ხათის ქვეყნის მეფობა, ან თჸკი ვინმე მე ან ჩემს შთამომავლებს მოგვაყენებს ზიანს და შენ მათ მიმართ იქნები კეთილგანწყობილი და არ შეზრძოლები, მაშინ შენ ეს ღვთაებრივი ფიერი ამოგნჸვეტს შენს შთამომავლობასთან ერთად. მაგრამ, თჸკი შენ, ქჸრუნთა, შეისმენ იმ სიჭყვებს, რაჸ ნერია ფირფიჭაზე და მოგინღება ჩემი და ჩემი შთამომავლების დაწვა, მაშინ ღვთაებანი კეთილად განენჸობიან შენს მიმართ და შენ იქოვრებ დიდხანს ჩემი მფარველობის ქვეშ.

§26. საფიწარი ღვთაებანი განრისხდებიან მასზე, ვინც შერვლის ფირფიცის ერთ სიტყვარ კი, ასევე ზიანს მოუტანს ქსრუნთას, ნაართმევს მას მინემს ან იმას, რაჲ მე ვუბოძე საჩუქრად. სამომავლოდ არავის აქვს უფლება ნაართვას ქსრუნთას შთამომავლებს ის, რაჲ მე ვაჩუქე თარუხანთას მეფეს და ასევე არავის აქვს უფლება, შერვალოს ჩემს მიერ დანესებული საზღვრები. დიდებულ მეფესაჲ კი არ აქვს უფლება რომ მიისაკუთროს, ან აჩუქოს საკუთარ ვაჟიშვილს ან ნებნსმიერ შთამომავალს. არავის აქვს სამართლებრივად შეკამათების უფლება. მომავალში, ქსრუნთას შთამომავლობა მარტო გაუძღვება ქვეყნის მართვას. საფიწარი ღვთაებანი ამონყვეტენ მას და მის მთელ შთამომავლობას, ვინც ზიანს მიაყენებს თარუხანთასაჲს მმართველს.

§27. მწერალმა ხაღმა-წითიმ, ლუფაქის ძემ, უქიას ქალაქიდან, დანერა ეს ფირფიტა თავას ქალაქში შემდეგი ადამიანების თანდასწრებით: უფლისწული ნერიქაილი; ხყურია - სამეფო დაჯვის მმართველი; უფლისწული ქურაქურა; ინითეშუზი - ქარხემიშის მეფე; მასთური - სეხას მღინარის ქვეყნის მეფე; შაუშგა-მყვა - მეფის სიძე; უფარა-მყვა - ანთყვასალი; თათმარუ - მარჯენა შვიარაღებული ჭარების სარდალი; უფლისწული ეხლი-შარუმა; აბა-მყვა - მეეჭლეების უფროსი; უფლისწული ხაშმი-შარუმა; უფლისწული თაქი-შარუმა; უფლისწული ეკრი-შარუმა; ალალიმი - ათასეულის უფროსი

ზედამხედველი: ალანთალი - მირას მეფე; ბენთეშინა - ამურუს მეფე; სახურუსუვა - ხის ფირფიტებზე მწერალთა ზედამხედველი; ხათუსა-ქურსთა - სარდალი; ურა-თარხუნთა - ძეგლებების მეთაური; სარდალი ხურსანია; ზუზუფა - მეტინიზების ზედამხედველი; სალიქა - მარჯვენა შიარალეზული ჯარების სარდალი; თაფა-წითი - ათეულის ზედამხედველი; თუთუ - სანყობის უფროსი; ვაღვა-წითი - მწერალთა უფროსი; ქამალია - გადამწერი და მზარეულთა უფროსი; ნანიჩი - გადამწერთა უფროსი და სამეფო კარის ეზოსმოდვარი; ასევე, სარდლებსა და ათასობით კეთილშობილი ზედამხედველის და მთელი სამეფო ოჯახის თანდასწრებით.

§28. ეს დოკუმენტი დამზადდა 7 წლად და დაბეჭდილია მზის ქალღმერთის არინასა და ხათის ჭექა-ქუხილის ღვთაების ბეჭდებით. ერთი ფირფიტა განთავსებულია ქალღმერთ არინას თანდასწრებით, მეორე - ხათის ჭექა-ქუხილის ღვთაების; მესამე - ლელვანის თანდასწრებით; მეოთხე - ქიწყვანთას ხეზათის თანდასწრებით; მეხუთე - მეხის ჭექა-ქუხილის ღვთაების თანდასწრებით; მეექვსე - წითხარიას თანდასწრებით და თარხუნთასა და მეფე ქურსთას აქვს კიდევ ერთი ახუ მიშვიდე ფირფიტა თავის სასახლეში.